

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції

«ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ»

(23-24 грудня 2010 р.)

У шести томах

Том 5
Соціальні аспекти
економічного розвитку

Дніпропетровськ
Видавець Біла К.О.
2010

УДК 336
ББК 65.01
П 78

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ XXI СТОЛІТТЯ
Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції

СКЛАД ВИДАННЯ

Том 1. Національні стратегії розвитку в умовах глобалізації:
- Виклики глобалізації та зміни парадигми економічного розвитку.
- Нові орієнтири національних стратегій економічного розвитку.

Том 2. Економіка підприємства та зміни пріоритетів підприємництва у XXI столітті

Том 3. Регіональні аспекти розвитку та проблеми формування збалансованого економічного простору

Том 4. Інвестиційно-інноваційні пріоритети нової постіндустріальної економіки

Том 5. Соціальні аспекти економічного розвитку:

- Економіка праці та пріоритет соціальної політики у новій економіці XXI століття
- Фінансові ризики нової економіки та шляхи їх мінімізації. Перспективи кредитної та податкової політики

Том 6. Економічне зростання: новітні технології, перспективи, екологічні наслідки:

- Проблеми обліку, аналізу та статистичної обробки економічної інформації.

- Моделювання соціально-економічних процесів. Проблеми застосування інформаційних технологій в теорії та економічній практиці.
- Екологічні наслідки економічних процесів. Якість економічного зростання та сталий екологічно-зберегаючий розвиток.

- Перспективи освітніх новацій та наукових досліджень у формуванні нової економіки знань.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Корецький М.Х. – доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач відділом інвестиційної політики і розвитку місцевого самоврядування РВПС України НАН України.

Члени оргкомітету:

· Дацій О.І. – д.е.н., професор, головний науковий співробітник РВПС України НАН України;
· Дегтяр А.О. – д.н. з держ.упр., професор, завідувач кафедру економічної теорії і фінансів Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України;
· Бутко М.П. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту Чернігівського державного технологічного університету.

П 78 Проблеми формування нової економіки XXI століття : *матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 23-24 груд. 2010 р.* : В 6 т. – Дніпропетровськ : Біла К.О., 2010.

ISBN 978-966-2447-32-3

Т. 5 : Соціальні аспекти економічного розвитку. – 2010. – 97 с.

ISBN 978-966-2447-37-8

У збірнику надруковано матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми формування нової економіки XXI століття».

Для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗів та наукових закладів.

УДК 336
ББК 65.01

ISBN 978-966-2447-32-3

ISBN 978-966-2447-37-8 (Т.5)

© Авторський колектив, 2010

Список використаних джерел:

1. Глобальні ризики 2010 р. Звіт групи експертів Global Risk Network / Всесвітній економічний форум [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pwc.com/ceosurvey>
2. Стандарт ISO 31000:2009. Ризик-менеджмент – принципи і рекомендації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bsi-global.com/bs31100dpc>
3. Вітлінський В.В. Ризикологія в економіці та підприємстві: [монографія] / В.В. Вітлінський, Г.І. Великоіваненко. – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.

Олещук М.Г.

Українська академія банківської справи, м. Суми, Україна

РОЛЬ НБУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Процеси глобалізації світової економіки призводять до змін світової фінансової системи. Однією з найважливіших причин цих змін можна вважати конкуренцію. Глобалізація у банківській сфері України викликана не лише появою на вітчизняному ринку іноземних банків, а й постійним ростом кількості філій, представництв в нерозвинутих регіонах, процесами укрупнення, злиття, поглинання. В останні роки фінансова сфера стає більш комплексною та універсальною за рахунок появи нових форм обслуговування і нових функцій. Тому Національному банку України необхідно проводити аналіз рівня існуючої конкуренції з метою захисту споживачів від можливості монополізації ринку та появи ризику недовіри до банківського сектора.

В сучасному світі відбувається значний розвиток та ускладнення форм конкуренції між фінансовими посередниками. Це відбувається через зростання їхньої чисельності, розширення спектра послуг, стрімкого розвитку технологій, завдяки чому конкуренція переростає з цінової в нецінову. Успішна діяльність банків в такому випадку все більше залежить від їх здатності пристосуватися до зовнішніх умов з максимальною користю для себе. Поряд з цим вирішення проблеми контролю та регулювання за рівнем конкуренції все гостріше постає перед НБУ. Але повне усунення конкуренції з банківського ринку неможливо та недоцільно, адже конкуренція – це внутрішня рушійна сила ринкового середовища, що стимулює і підтримує його життєдіяльність [1].

Поряд з цим існує багато причин, за яких ринкова конкуренція в банківському секторі має бути домінуючим фактором. По-перше, конкурентний відбір. Банки, відібрані внаслідок жорсткої конкуренції – це банки, які ефективніше використовують свій капітал; швидше адаптуються до ринкових нововведень; мають гнучку і стратегічно виважену політику, якісний менеджмент та ефективні інформаційні системи [2]. Друга причина полягає в тому, що в процесі отримання дешевих ресурсів та максимального прибутку виникає конкуренція за споживача банківських послуг, отже за ресурси, і це приводить до розширення асортименту послуг, витіснення з ринку неякісних продуктів і як наслідок боротьби виникає здешевлення вартості банківських послуг. Але ця боротьба повинна бити контрольованою НБУ, так як ці процеси можуть привести до недоброякісної конкуренції і як наслідок – до появи недовіри до банківської системи в цілому.

При аналізі діяльності Національного банку України можна зробити висновок, що функція регулювання банківського сектора включає в себе аспекти рівня конкуренції [3]. Як основний регулятор діяльності банків НБУ застосовує грошово-кредитні інструменти, встановлює нормативи та вимоги до банківських установ. Таким чином, певні державні інструменти впливають на конкретні конкурентні сили, регулюючи рівень конкуренції. НБУ через власні інструменти з одного боку регулює конкурентну ситуацію, впливаючи на різні конкурентні сили, а з іншого – здійснює антимонопольне регулювання.

До інструментів НБУ, якими здійснюється регулювання рівня конкуренції в банківському секторі, належать:

- *реєстраційні* – при створенні нового банку виникають певного виду ускладнення щодо входження на ринок (складність процедури реєстрації та отримання ліцензії на певний спектр послуг);

- *статутні* – встановлення обов'язкового мінімального рівня статутного капіталу;

- *регулятивні* – обов'язкове резервування частки капіталу;

- *особові* – встановлення переліку вимог до власників банку та їх керівного апарату;

- *технічні* – наявність належного банківського обладнання, комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, приміщення, яке б відповідає нормам НБУ;

- *нормативні* – встановлення обов'язкових економічних нормативів та визначення норм обов'язкових резервів для банків.

Як бачимо, даний перелік елементів регулювання рівня конкуренції включає в себе інструменти контролю за входженням на ринок нових банків, а не регулювання діяльності банків в процесі їхньої роботи (лише нормативні контролюють поточну діяльність окремих банків). На нашу думку вирішити цю проблему можливо шляхом перегляду інструментів регулювання рівня конкуренції, що дозволить зменшити надмірну кількість банків та сформувати ефективний банківський сектор економіки. Для цього можна застосувати інструменти капіталізації, тобто введення більш жорстких умов до капіталу банку.

Для того щоб капітал перетворився на потужний стимул економічного зростання, необхідно істотно підвищити як його величину, так і його ефективність як інвестиційного ресурсу. Саме підвищення капіталізації комерційних банків і забезпечення достатнього рівня покриття капіталом прийнятих банками ризиків можна відзначити як найважливішої умови розвитку банківської діяльності і підвищення стійкості комерційних банків.

В останні роки проблемі конкуренції у банківській сфері приділяється підвищена увага, головним чином внаслідок процесу глобалізації, яка характеризує країни по всьому світу. Ці процеси впливають не тільки на структуру банківської системи, але і на ефективність та стійкість системи взагалі. Особливу роль в регулюванні рівня конкуренції повинен приділяти Національний банк України, як орган, що забезпечує стабільний розвиток банківського сектора економіки, та встановлювати критерії не лише для банків, що планують потрапити на переповнений ринок, а й для вже існуючих, з метою недопущення застосування методів недобросовісної конкуренції.

Список використаних джерел:

1. Лошенко І.Р. Сучасні методи досягнення конкурентних переваг у роздрібній торгівлі / І. Р. Лошенко // Наук. вісн. Полтав. ун-ту спож. кооп. України. – 2005. – № 1 (15). – С. 125–129.
2. Базиліук Я.Б. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність та умови забезпечення : [монографія] / Я.Б. Базиліук. – К.: НІСД, 2002. – 132 с.
3. Про Національний банк України: закон України від 20 травня 1999 року №679–XIV // Відомості Верховної Ради України . – 1999. – № 29. – С. 238.